

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΤΕΡΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Β ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: ΜΠΙΛΑΝΑΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

Τίτλος: Ο θρόνος του αυτοκράτορα

ΣΚΟΠΟΣ

Η κατανόηση της έννοιας της κοινωνικής εξέλιξης

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ:

- ✓ σε επίπεδο γνώσεων: η κοινωνική οργάνωση στην εποχή της ακμής του βυζαντινού κράτους
- ✓ σε επίπεδο στάσεων: η εκτίμηση της δυναμικής συγκρότησης της κοινωνίας και η διαπάλη αντίθετων στοιχείων
- ✓ σε επίπεδο αντιλήψεων: η κριτική διασταύρωση πληροφοριών, αξιοποίηση πηγών
- ✓ σε επίπεδο κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης: σχολιασμός έργων ζωγραφικής
- ✓ ανάπτυξη αισθητικού κριτηρίου, δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου,

κοινωνικός προβληματισμός, συναισθηματική κινητοποίηση, ενσυναίσθηση.

Ειδικά στην περίοδο της πανδημίας: συναισθηματική και γνωστική ενεργοποίηση, θετική σκέψη.

- ✓ σε επίπεδο ΤΠΕ: η εξοικείωση με ηλεκτρονικά εργαλεία και πλατφόρμες με σκοπό εκπαιδευτικό και παιδαγωγικό.
- ✓ Στην περίπτωση της ιστορίας η ιστοσελίδα στο e class χρησιμοποιείται για τις ανάγκες του καθημερινού μαθήματος καθώς και για την ανάρτηση εργασιών των μαθητών , παρουσιάσεων του διδάσκοντα, ερωτηματολογίων, video.
- ✓ Περιλαμβάνει πλήθος σχετικών πηγών ανά ενότητα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τις ανάγκες της διδασκαλίας.
- ✓ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΙ ΑΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
- ✓ Χρησιμοποιήθηκε το μάθημα ΙΣΤΟΡΙΑ Β ΛΥΚΕΙΟΥ στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο (είναι δυνατή η χρησιμοποίησή του **εφόσον ζητηθεί**) καθώς και πλατφόρμα σύγχρονης τηλεδιάσκεψης. Χρησιμοποιήθηκε το μοντέλο μεικτής διδασκαλίας (σύγχρονης και ασύγχρονης) με τη λογική της **αντεστραμμένης τάξης** σε στάδια.

Εργαλεία ΤΠΕ

Αξιοποίηση φωτόδεντρου: <http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/9644>

Σταυρόλεξο έτοιμο

<https://crosswordlabs.com/view/2019-12-09-151>

Ερωτηματολόγιο on line

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeY3rtFWklMPEG5a1hXO7isfVQXOtgmFYQhE7bzJrY1LP68YQ/viewform>

<https://www.photocollage.com/>

Το εργαλείο αυτό χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με το πρόγραμμα ζωγραφικής του υπολογιστή.

Αφού βρούμε την εικόνα και την «κατεβάσουμε» στον υπολογιστή την περικόπτουμε με το πρόγραμμα ζωγραφικής. Στη συνέχεια προσπαθούμε να συνθέσουμε έντυπα ή on line τα μέρη που περικόψαμε.

Αξιοποίηση συννεφόμεξου: με σκοπό την υπενθύμιση των βασικών λέξεων του κειμένου και την ομαδική συνεργασία.

Παρουσίαση του μαθήματος: αξιοποίηση ppt.

Χρήσιμα για τα προαπαιτούμενα

Η τέχνη στην εποχή της ακμής: Βλ. <https://www.slideshare.net/elissabet/ss-17083954>

Εικονική περιήγηση στην Αγία Σοφία: https://www.youtube.com/watch?v=yWEsY2K-DJ8&feature=youtu.be&fbclid=IwAR2XYIaQJlu5T6JjFLfR5nSC8eWad8vldltgKEjW_QxInaCIU9OoN-nm-c

Στάδια

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ

- ✓ Προαπαιτούμενα: κατανόηση της αιτιότητας (βλ. Εικονομαχία)
- ✓ Ποιος ήταν ο σκοπός της εικονομαχικής πολιτικής των Ισαύρων;
- ✓ Ποιες ήταν οι συνέπειες της έκδοσης του πρώτου επίσημου εικονομαχικού διατάγματος (730)
- ✓ Το έργο των Μακεδόνων βασιλέων-Νικηφόρες εκστρατείες και αντιμετώπιση των εχθρών από τους Μακεδόνες, νομοθεσία, έργα τέχνης στην εποχή των Μακεδόνων

1. Εισαγωγική παρουσίαση και αφόρμηση: ο πίνακας του σχολικού βιβλίου:

Ο Λέων Στ' γονυπετής παραλαμβάνει τη Θεία Σοφία από τον ένθρονο Χριστό. Ψηφιδωτό από το νάρθηκα της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη (τέλη 9ου αιώνα).

2. Αναλυτική παρουσίαση και διδασκαλία της ενότητας του μαθήματος

Βλ. Διαδραστικό σχολικό βιβλίο σελ. 36-39

1^η διδακτική ώρα

Αξιοποίηση σχεδιαγράμματος με επιτονισμό των σημαντικών λέξεων και εξοικείωση με την ιστορική ορολογία.

Για τον σκοπό αυτό οι μαθητές προτρέπονται να διατηρούν το γλωσσάρι του μαθήματος στο πρόχειρο, το οποίο αναγράφεται και στον πίνακα.

Στη συνέχεια χρησιμοποιείται το σταυρόλεξο έντυπο ή on line με σκοπό την αποτίμηση της προσπάθειας τους.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

A. Ανώτερη Αριστοκρατία

- Η σύνθεση της κυρίαρχης τάξης από τον 8^ο αι μετασχηματίζεται – το κράτος προσπαθεί να αντικαταστήσει τους μεγαλογαιοκτήμονες με μια παλατιανή αριστοκρατία
- Οι μεγαλογαιοκτήμονες προσπαθούν να ενταχθούν σ' αυτήν την υψηλά αμειβόμενη αριστοκρατία – η αριστοκρατία της γης και η αριστοκρατία των αξιωμάτων συνδέονται με επιγαμίες – τελικά **η ανώτερη τάξη ενοποιείται** – κυριαρχούν **οι βασιλικοί** : μέλη της ανώτερης αριστοκρατίας που μονοπωλούν τα ανώτερα στρατιωτικά και πολιτικά αξιώματα
- Οι αγροτικές κοινότητες και ο δήμος περνούν σταδιακά στον έλεγχο των Δυνατών

B. Μεσαία Ταξη :

- Στη διάρκεια του 10^{ου} και του 11^{ου} αιώνα διαμορφώνεται εμποροβιοτεχνική τάξη, που συντελεί αποφασιστικά στην ευημερία του κράτους
- Αποτελείται από τολμηρούς μεγαλέμπορους που επιχειρούν μακρινά ταξίδια – εξασφαλίζουν μεγάλα κέρδη και κερδίζουν συμμετοχή στην εξουσία: συμμετέχουν στη Σύγκλητο και αποκτούν λόγο στην ενθρόνιση ή εκθρόνιση αυτοκράτορα

Γ. Η κοινωνία του χωριού και η πάλη των Δυνατών

- Το βυζαντινό χωρίο συγκροτείται από τον ιερέα, τους Δυνατούς, τους ελεύθερους μικροϊδιοκτήτες και τους δούλους.

- Από τα τέλη του 8^{ου} αι οι κοινωνικές αντιθέσεις εντείνονται – διαμορφώνεται μια νέα αριστοκρατία που πλουτίζει ταχύτατα
- Οι μικροκαλλιεργητές υπερφορτωμένοι από φόρους προτιμούν να παραχωρήσουν τα κτήματά τους και να μετατραπούν σε παροίκους των Δυνατών
- Ο φόρος των γεωργών που εγκαταλείπουν τη γη βαρύνει τους γείτονες, οι οποίοι αναγκάζονται επίσης να εγκαταλείψουν τη γη τους ανίκανοι να πληρώσουν και τους νέους φόρους
- Οι Μακεδόνες αυτοκράτορες προσπαθούν με σειρά μέτρων να χαλιναγωγήσουν τους Δυνατούς και να προστατεύσουν τους μικροκαλλιεργητές, στους οποίους στηρίζεται το κράτος
- Σημαντικότερο μέτρο το «αλληλέγγυον» – οι εύποροι κάτοικοι του χωριού επωμίζονται τους φόρους όσων αδυνατούν να πληρώσουν

2^η Διδακτική ώρα

Η διαμόρφωση των κοινωνικών ομάδων στον ιστορικό χρόνο.

6 ^{ος} ΑΙΩΝΑΣ	8 ^{ος} ΑΙΩΝΑΣ	9 ^{ος} ΑΙΩΝΑΣ	10 ^{ος} ΑΙΩΝΑΣ	11 ^{ος} ΑΙΩΝΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΑ				

ΙΣΤΟΡΙΑ

Το βυζαντινό χωρίον* (κοινότητα), που εμφανίζεται κατά τον 6ο αι., συγκροτείται από διάφορες κοινωνικές ομάδες.	Οι οικογένειες των νέων γαιοκτημόνων συνέρρεαν τώρα στην Κωνσταντινούπολη, για να εξασφαλίσουν ένα προσοδοφόρο αξίωμα και να ενταχθούν στην παλατιανή αριστοκρατία.	Από τα τέλη του 10ου αι., η αριστοκρατία της γης και η αριστοκρατία των αξιωμάτων συνδέονται με επιγαμίες. Η κυρίαρχη τάξη ενοποιείται. Μέσα σ' αυτή την τάξη δεσπόζουν οι βασιλικοί, που μονοπωλούν τα κυριότερα στρατιωτικά και πολιτικά αξιώματα. Οι αγροτικές κοινότητες και ο δήμος υφίστανται την ασφυκτική πίεση των μεγάλων γαιοκτημόνων, των δυνατών, και περιέρχονται σταδιακά υπό την κηδεμονία και προστασία* τους.	Στη διάρκεια του 10ου και του 11ου αι. διαμορφώνεται μια εμποροβιοτεχνική τάξη, η οποία αποτέλεσε την πηγή της αναμφισβήτητης ευημερίας του Βυζαντίου κατά την περίοδο αυτή. Η τάξη των επιχειρηματιών, στη διάρκεια του 11ου αι., άρχισε να συμμετέχει ενεργά στην πολιτική ζωή της αυτοκρατορίας. Έτσι, απέκτησε τη δυνατότητα να ενθρονίζει και να εκθρονίζει αυτοκράτορες, όπως λ.χ. τον Μιχαήλ Ε' Καλαφάτη (1041-1042), ενώ τα μέλη της έγιναν δεκτά στο σώμα της Συγκλήτου.
---	---	---	---

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ Β ΛΥΚΕΙΟΥ

Να συμπληρωθούν τα κενά

- ✓ Ο αυτοκράτορας, εκλεκτός του θεού και της θείας Πρόνοιας, είναι η της δημόσιας διοίκησης, ... του στρατού, ανώτατος δικαστής και μοναδικός νομοθέτης, προστάτης της Εκκλησίας και φύλακας της Ορθοδοξίας.
- ✓ Η εξουσία του περιορίζεται μόνο από τις εντολές της ηθικής και τηςκαι δεσμεύεται από τους ισχύοντες νόμους,τους οποίους όμως μπορεί να καταργήσει, εκδίδοντας νέους.

Προσδιορισμός όρων

1. Με ποιο τρόπο αλλάζει η κοινωνική σύνθεση του Βυζαντινού κράτους μετά τον 8^ο αι. Προκειμένου να απαντήσετε να λάβετε υπόψη σας την εικόνα: *Δείπνο πλουσίων*. *Μικρογραφία χειρογράφου του 14ου αι. (Παρίσι, Εθνική Βιβλιοθήκη).*

2. Να προσδιορίσετε τους όρους: *προστασία και αναχώρηση*
3. Ποιους κινδύνους συνεπαγόταν η εξαφάνιση των ελεύθερων αγροτών και μικροϊδιοκτητών. Να απαντήσετε, αφού λάβετε υπόψη σας το παράθεμα:

Η αναχώρηση ενός φτωχού γεωργού

Κάποιου φτωχού γεωργού, την ώρα που όργωνε το χωράφι του, ξαφνικά το βόδι έπεσε στη γη και ψόφησε. Μην μπορώντας να υποφέρει τη ζημιά, άρχισε να κλαίει και να χτυπιέται από τη μεγάλη του λύπη, παραπονούμενος στο Θεό:" Κύριε, δεν είχα άλλο βιος ποτέ μου παρά μόνο αυτό το ζευγάρι. Τώρα πως θα θρέψω τη γυναίκα μου και τα εννιά παιδάκια μου; Πως θα πληρώσω του φόρους στον αυτοκράτορα; Πως θα ξεπληρώσω τα δάνειά μου; Ξέρεις, Κύριέ μου, ότι το βόδι που ψόφησε ήταν χρεωμένο και δεν ξέρω τι να κάνω; θ α εγκαταλείψω λοιπόν το σπίτι μου και θα δραπετεύσω σε χώρα μακρινή, πριν το μάθουν οι χρεοφειλέτες μου και πέσουν επάνω μου σαν άγρια θηρία.*Βίος αγίου Φιλαρέτου, εκδ. M. Fourmy- H. Leroy, Byzanfion 9 (1934) 117-119.*

4. Να αξιολογήσετε τη σχέση κράτους-εκκλησίας με βάση τα ονόματα: Φώτιος, Ιγνάτιος, Πολύευκτος

ΑΝΑΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΕ ΟΜΑΔΕΣ

1^Η ΟΜΑΔΑ

ΘΕΜΑ: Η διοίκηση στην εποχή της ακμής του βυζαντινού κράτους

1. Στις αρχές του 10ου αι. ο αριθμός των θεμάτων..... (ΜΕΙΩΝΕΤΑΙ, ΑΥΞΑΝΕΤΑΙ) σημαντικά και απλουστεύεται η επαρχιακή πολιτική διοίκηση.
2. Αντίθετα, η κεντρική κρατική μηχανή αναπροσαρμόζεται διαρκώς και η υπαλληλική ιεραρχία γίνεται συνεχώς περισσότερο(ΑΠΛΗ, ΠΟΛΥΠΛΟΚΗ).
3. Ιδρύονται νέες υπηρεσίες με νέα αξιώματα, ενώ τα παλαιότερα είτε(ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΠΟΝΤΑΙ, ΠΑΡΑΚΜΑΖΟΥΝ) είτε αλλάζουν περιεχόμενο.
4. Η γραφειοκρατία φθάνει στο(ΖΕΝΙΘ, ΥΠΟΓΕΙΟ, ΑΠΟΓΕΙΟ) της.
5. Η πολύπλοκη αυτή διοίκηση ελέγχεται και κατευθύνεται από τη βούληση του αυτοκράτορα και επομένως επικρατεί απόλυτος ... ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΣΜΟΣ, ΦΑΣΙΣΜΟΣ, ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΣΜΟΣ).
6. Ο αυτοκράτορας, εκλεκτός του θεού και προστατευόμενος της θείας Πρόνοιας, είναι η κεφαλή της δημόσιας διοίκησης, αρχηγός του.....(ΣΤΟΛΟΥ, ΣΤΡΑΤΟΥ, ΚΡΑΤΟΥΣ), ανώτατος δικαστής και μοναδικός νομοθέτης, προστάτης της Εκκλησίας και(ΙΕΡΕΑΣ, ΠΡΟΣΤΑΤΗΣ, ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΟΣ) της Ορθοδοξίας.
7. Η εξουσία του περιορίζεται μόνο από τις εντολές της ηθικής και της παράδοσης και(ΠΕΡΙΟΡΙΖΕΤΑΙ, ΔΕΣΜΕΥΕΤΑΙ, ΚΥΡΙΑΡΧΕΙΤΑΙ) από τους ισχύοντες νόμους, τους οποίους όμως μπορεί να καταργήσει, εκδίδοντας νέους.
8. Με τους Μακεδόνες(ΕΜΠΕΔΩΝΕΤΑΙ, ΚΥΡΙΑΡΧΕΙ, ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ) ένα αίσθημα δυναστικής σταθερότητας.
9. Ακόμη και οι λεγόμενοι(ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΙ, ΕΥΚΛΕΕΙΣ, ΕΠΙΣΗΜΟΙ) σφετεριστές ή κηδεμόνες αυτοκράτορες (Ρωμανός Λακαπηνός, Νικηφόρος Φωκάς, Ιωάννης Τζιμισκής) προσπάθησαν να μη θίξουν το αίσθημα αυτό, σεβόμενοι τα δικαιώματα των νομίμων αυτοκρατόρων και υιοθετώντας τίτλους, όπως *βασιλεοπάτωρ, καίσαρ, συμβασιλεύς*.
10. Σε σύντομο κείμενο να περιγράψετε τη μορφή της διοίκησης στο Βυζάντιο

2^Η ΟΜΑΔΑ

ΘΕΜΑ: Η ανώτερη αριστοκρατία στην εποχή της ακμής του βυζαντινού κράτους

1. Η σύνθεση της κυρίαρχης τάξης στο Βυζαντινό κράτος είχε (ΑΛΛΑΞΕΙ, ΜΕΤΑΒΛΗΘΕΙ, ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΘΕΙ) ήδη από τον 8ο αιώνα:
2. Το κράτος από τότε κατέβαλε προσπάθειες, για να αντικαταστήσει τους παλιούς..... (ΓΕΩΡΓΟΥΣ, ΒΑΣΙΛΙΚΟΥΣ, ΜΕΓΑΛΟΓΑΙΟΚΤΗΜΟΝΕΣ) με μια παλατιανή αριστοκρατία
3. που (ΦΟΡΟΛΟΓΟΝΤΑΝ, ΜΙΣΘΟΔΟΤΟΥΝΤΑΝ) για τα αξιώματα που κατείχε.
4. Οι οικογένειες των νέων (ΑΚΤΗΜΟΝΩΝ, ΓΑΙΟΚΤΗΜΟΝΩΝ) συνέρρεαν τώρα στην Κωνσταντινούπολη, για να εξασφαλίσουν ένα (ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ, ΑΞΙΩΜΑ) και να ενταχθούν στην(ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΑ) αυτή.
5. Μέσα σ' αυτή την τάξη δεσπόζουν οι(ΒΑΣΙΛΙΚΟΙ, ΠΛΟΥΣΙΟΙ) , που μονοπωλούν τα κυριότερα στρατιωτικά και πολιτικά αξιώματα.
6. Οι(ΓΑΙΟΚΤΗΜΟΝΕΣ, ΒΑΣΙΛΙΚΟΙ, ΠΛΟΥΣΙΟΙ) κυριαρχούν πια κοινωνικά και οικονομικά στην Κωνσταντινούπολη
7. και είναι (ΦΙΛΟΔΟΞΟΙ, ΑΚΟΡΕΣΤΟΙ) για πλούτο, διότι γνωρίζουν ότι κάποια στιγμή μπορεί να χάσουν την αυτοκρατορική εύνοια.
8. Οι αγροτικές κοινότητες και(Ο ΚΛΗΡΟΣ, Ο ΛΑΟΣ, Ο ΔΗΜΟΣ) υφίστανται την ασφυκτική πίεση των μεγάλων γαιοκτημόνων, των δυνατών,
9. και περιέρχονται σταδιακά υπό την κηδεμονία και (ΦΥΛΑΞΗ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ) τους.
10. Σε σύντομο κείμενο να περιγράψετε ποια η σκοπιμότητα της θεσμοθέτησης του 'αλληλέγγυου

3^η ΟΜΑΔΑ

ΘΕΜΑ: Οι σχέσεις Κράτους - Εκκλησίας

1.(ΑΜΦΙΛΕΓΟΜΕΝΟ, ΔΙΦΟΡΟΥΜΕΝΟ) είναι το ζήτημα των σχέσεων Κράτους-Εκκλησίας.
2. Υποστηρίχθηκε ότι το κράτος, επωφελούμενο από την εικονομαχία,(ΥΠΕΤΑΞΕ, ΚΑΤΕΒΑΛΕ) τη Βυζαντινή Εκκλησία
3. και ότι οι πατριάρχες μεταβλήθηκαν σε όργανα των εκάστοτε ...(ΙΕΡΕΩΝ, ΒΑΣΙΛΕΩΝ, ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΩΝ).
4. Επισημαίνεται λ.χ. ότι αρκετοί πατριάρχες(ΑΝΑΤΡΑΠΗΚΑΝ, ΚΑΘΑΙΡΕΘΗΚΑΝ, ΚΥΡΙΑΡΧΗΣΑΝ) (Φώτιος, Ιγνάτιος),
5. ενώ δυο φορές το..... (ΒΑΣΙΛΙΚΟ, ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟ) αξίωμα δόθηκε σε μέλη της αυτοκρατορικής οικογένειας.
6. Μόνο στο δεύτερο μισό του 10ου αι. ο πατριάρχης Πολύευκτος κατέστησε την εξουσία του αρκετά ισχυρή και ανεξάρτητη, ώστε να(ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ, ΕΠΙΒΑΛΛΕΙ) και τον ίδιο τον αυτοκράτορα.
7. Έχει όμως διατυπωθεί και η αντίθετη άποψη, κατά την οποία περιορίστηκε αισθητά η αυτοκρατορική εξουσία στο θρησκευτικό τομέα, ενώ το κύρος του πατριάρχη και της Εκκλησίας ...(ΜΕΙΩΝΟΤΑΝ, ΕΝΙΣΧΥΟΤΑΝ) διαρκώς.
8. Αν και η πλήρωση του πατριαρχικού θρόνου(ΚΑΘΟΡΙΖΟΤΑΝ, ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΤΑΝ) από τον αυτοκράτορα, για το διορισμό και την καθαίρεση των εκκλησιαστικών λειτουργών ήταν απαραίτητη η συγκατάθεση του κλήρου.
9. Τέλος, η εκκλησιαστική σύνοδος είχε τον πρώτο λόγο σε ...(ΠΟΛΙΤΙΚΑ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ) και δογματικά θέματα.
10. Ποια η σχέση Πολιτείας και Εκκλησίας στο Βυζάντιο;

4^η ΟΜΑΔΑ

ΘΕΜΑ: Η κοινωνία του χωριού και η πάλη των Δυνατών στην εποχή της ακμής του βυζαντινού

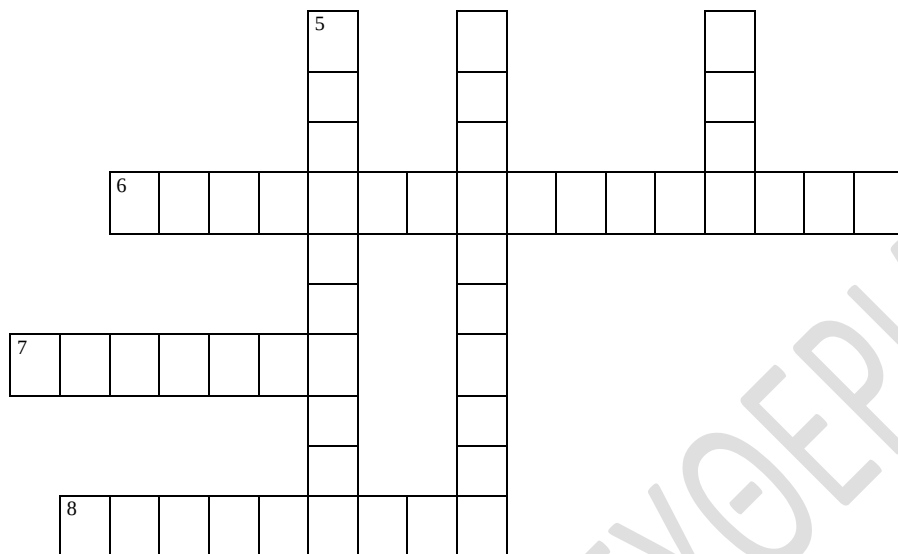

κράτους

1. Το βυζαντινό χωρίο συγκροτείται από(ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ, ΠΛΟΥΣΙΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ)
2. Τη μεγαλύτερη οικονομική δύναμη κατέχουν, ωστόσο,, οι οποίοι ζουν, συχνά, κάπως απόμερα από το χωριό, (ΦΕΟΥΔΑΡΧΕΣ, ΔΥΝΑΤΟΙ, ΒΑΣΙΛΙΚΟΙ)

- # ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

[illegible]

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

2. Οι οικογένειες των νέων γαιοκτημόνων ...τώρα στην Κωνσταντινούπολη, για να εξασφαλίσουν ένα προσοδοφόρο αξίωμα και να ενταχθούν στην αριστοκρατία αυτή.
6. Στη διάρκεια του 10ου και του 11ου αι. διαμορφώνεται μια τάξη, η οποία αποτέλεσε την πηγή της αναμφισβήτητης ευημερίας του Βυζαντίου κατά την περίοδο αυτή.
7. Η σύνθεση της κυρίαρχης τάξης στο Βυζαντινό κράτος είχε ... ήδη από τον 8ο αιώνα
8. Η κυρίαρχη τάξη ενοποιείται. Μέσα σ' αυτή την τάξη δεσπόζουν οι ...

ΚΑΘΕΤΑ

1. Οι αγροτικές κοινότητες και ο δήμος υφίστανται την ασφυκτική πίεση των μεγάλων γαιοκτημόνων, των δυνατών, και περιέρχονται σταδιακά υπό την κηδεμονία καιτους.
3. Το μεγαλύτερο πλήγμα για τους δυνατούς αποτέλεσε το ..., νόμος που υποχρέωνε τους εύπορους γείτονες να καταβάλλουν τους φόρους των φτωχών αγροτών της κοινότητας.
4. Οι κοινωνικές διαφορές ... και ευνοούν τη διαμόρφωση μιας νέας αριστοκρατίας, η οποία ανέρχεται στη διοικητική κλίμακα και πλουτίζει ταχύτατα
5. Έτσι, απέκτησε τη δυνατότητα να ... και να εκθρονίζει αυτοκράτορες, όπως λ.χ. τον Μιχαήλ Ε' Καλαφάτη (1041-1042), ενώ τα μέλη της έγιναν δεκτά στο σώμα της Συγκλήτου.

Συμπλήρωση εντύπου test και on line

<https://www.liveworksheets.com/vi431170gx>

1. Η σύνθεση της κυρίαρχης τάξης στο Βυζαντινό κράτος είχε ήδη από τον 8ο αιώνα:
ΑΛΛΑΞΕΙ
ΠΑΡΑΜΕΙΝΕΙ ΣΤΑΣΙΜΗ
2. Το κράτος από τον 8ο αι. κατέβαλε προσπάθειες, για να αντικαταστήσει τους παλιούς..... με μια παλατιανή αριστοκρατία
 1. ΓΕΩΡΓΟΥΣ
 2. ΒΑΣΙΛΙΚΟΥΣ
 3. ΜΕΓΑΛΟΓΑΙΟΚΤΗΜΟΝΕΣ
3. Οι οικογένειες των νέων γαιοκτημόνων συνέρρεαν τώρα στην Κωνσταντινούπολη,
 1. ΡΩΜΗ
 2. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ
4. Η παλατιανή αριστοκρατία μισθοδοτούνταν για τα αξιώματα που κατείχε. *
 1. ΣΩΣΤΟ
 2. ΛΑΘΟΣ
4. Μέσα σ' αυτή την τάξη δεσπόζουν οι.....που μονοπωλούν τα κυριότερα στρατιωτικά και πολιτικά αξιώματα *
 1. ΓΕΩΡΓΟΙ
 2. ΒΑΣΙΛΙΚΟΙ
5. Οι αγροτικές κοινότητες και ο δήμος υφίστανται την ασφυκτική πίεση των μεγάλων γαιοκτημόνων, *
 1. ΔΥΝΑΤΩΝ
 2. ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ
6. Η αύξηση της νομισματικής κυκλοφορίας (από το 10ο αι. και εξής) αποδεικνύει την ανάπτυξη της
 1. Μεγαλοαστικής τάξης
 2. εμποροβιοτεχνικής τάξης
7. Η τάξη των επιχειρηματιών, στη διάρκεια του 11ου αι., άρχισε να συμμετέχει ενεργά στην πολιτική ζωή της αυτοκρατορίας. *
 - I. ΣΩΣΤΟ
 - II. ΛΑΘΟΣ
8. Τη μεγαλύτερη οικονομική δύναμη κατέχουν στο βυζαντινόν χωρίον οι δυνατοί *
 - I. ΣΩΣΤΟ
 - II. ΛΑΘΟΣ
9. Από τα τέλη του 8ου αι. οι κοινωνικές διαφορές εντείνονται και ευνοούν τη διαμόρφωση μιας νέας αριστοκρατίας, η οποία ανέρχεται στη διοικητική κλίμακα και πλουτίζει ταχύτατα. *
 - I. ΣΩΣΤΟ
 - II. ΛΑΘΟΣ
10. Ο φόρος των..... που εγκατέλειπαν τη γη τους επιβάρυνε τους γείτονες, οι οποίοι, αδυνατώντας να πληρώσουν, τρέπονταν και αυτοί σε φυγή. *
 - I. ΔΥΝΑΤΩΝ
 - II. ΓΕΩΡΓΩΝ
 - III. ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ

11. Ο αγώνας κατά των δυνατών υπήρξε μια από τις σημαντικότερες πλευρές της εσωτερικής πολιτικής

- I. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Α΄
- II. ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ
- III. ΤΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

12. Το αλληλέγγυον, νόμος που υποχρέωνε τους εύπορους γείτονες να καταβάλλουν τους φόρους των φτωχών αγροτών της κοινότητας. *

- I. ΣΩΣΤΟ
- II. ΛΑΘΟΣ

ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΕΤΕ ON LINE ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

<https://forms.gle/Ki7NQKbeLVFFxEhb7>

Σταυρόλεξο

<https://crosswordlabs.com/view/2019-12-09-151>

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΛΕΔΙΑΣΚΕΨΗΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

9-4-20

ΚΟΙΝΩΝΙΑ-ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΑΚΜΗΣ

- [ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ](#)
- [Κωνσταντινούπολη](#)
- ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΦΩΤΟΔΕΝΤΡΟ
- [ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ](#)
- [ΦΩΤΟΔΕΝΤΡΟ](#)
- [Η καστροπολιτεία του Μυστρά](#)
- [ΗΧΟΓΡΑΦΗΜΕΝΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ](#)
- [Τα ψηφιδωτά της Μονής Δαφνίου](#)
- [Βυζαντινή αριστοκρατία](#)
- [Θεόδωρος: στα βήματα ενός μοναχού](#)

- [ΧΑΡΤΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ](#)
- [ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ](#)
- [ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)
- [ΔΙΟΙΚΗΣΗ](#)
- [ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ](#)

ΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ:

ΤΟΝ ΚΑΙΡΟ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟΥ
ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΔΕΛΤΑ

